

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Мукачівська міська рада
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II (Україна)
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в м. Освенцім (Республіка Польща)

**VI МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ**

Збірник тез доповідей

29 березня 2022 р.

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Mukachevo State University
Mukachevo City Council
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian Institute (Ukraine)
Cavalry Captain Witold Pilecki State University of Malopolska in Oświęcim
(Republic of Poland)**

**VI INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
CONFERENCE**

**«FINANCIAL REGULATION OF
CHANGES IN THE ECONOMY OF
UKRAINE»**

29 March 2022

Mukachevo

УДК 336.13.025.12(477)(043.2)

Ф59

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 18 квітня 2022 року)*

Програмний комітет:

Щербан Тетяна Дмитрівна – ректор Мукачівського державного університету, доктор психологічних наук, професор.

Джоанна Стуглік – директор Інституту управління та виробничого машинобудування, Малопольський державний університет імені Вітольда Білецького, м. Освенцім.

Гоблик Володимир Васильович – перший проректор Мукачівського державного університету, доктор економічних наук, професор.

Кобаль Василь Іванович – проректор з науково-педагогічної роботи, Мукачівський державний університет, кандидат педагогічних наук, доцент.

Герц Мирослав Мирославович – начальник бюджетного відділу фінансового управління виконавчого комітету Мукачівської міської ради.

Черничко Тетяна Володимирівна – завідувач кафедри економіки та фінансів, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор.

Організаційний комітет:

Стегней М. І. – д.е.н., проф., Нестерова С. В. – к.е.н., доц., Гладинець Н. Ю. – к.е.н., доц., Лінтур І. В. – к.е.н., доц., Петричко М. М. – к.е.н., доц., Братюк В. П. – к.е.н., доц., Росола У. В. – Ph.D. ст. викл., Михальчинець Г. Т. – ст. викл.

Ф59 Фінансове регулювання зрушень у економіці України: збірник тез доповідей учасників VI Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, Мукачево, 29 березня 2022 р. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2022. – 213 с.

Основною метою проведення конференції є обговорення та пошук рішень актуальних проблем здійснення фінансового регулювання зрушень в економіці України, обмін дослідницьким досвідом та публікація результатів наукових досліджень. Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим вважаємо можливим їхню публікацію з метою обговорення.

Редакція збірника не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, за якісний зміст і оформлення авторських рукописів (стилістичні, орфографічні помилки тощо) та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання розглянуті на конференції.

© Мукачівський державний університет, 2022

ЗМІСТ

Секція 1. Особливості розвитку фінансово-кредитної системи в сучасних умовах	
БЕЗРОДНА О. С., ОГОРОДНЯ Є. М. Інформаційно-аналітична система дотримання умов належної обачності у контрагентських відносинах з банками	8
БРАТЮК В. П. Сучасні реалії ринку майнового страхування	11
БРАТЮК В. П., ШЕРШУН В. В. Кібер-страхування як сегмент страхового ринку	13
ВЕЛИКИЙ Р. І. Структура управління конкурентоспроможністю фермерських господарств	16
ВОВЧАК О. Д., АНДРЕЙКІВ Т. Я. Вплив банківських ризиків на фінансову стійкість банківської системи	17
ГЛАДИНЕЦЬ Н. Ю., БИЧКОВА К. С. Валютна лібералізація: переваги та недоліки	19
ГНІДИН Т. Р. Сучасний стан безготівкових розрахунків в Україні	21
ГОЛОВАЧКО В. М., ГОЛОВАЧКО В. В. Поняття та класифікація системи безготівкових розрахунків	25
ГРАБ Ю. Ю. Необхідність страхового захисту в сучасних умовах	28
ЛНТУР І. В. Роль банківських інновацій в системі забезпечення конкурентоспроможності банків	30
НЕСТЕРОВА С. В., КОПЧА В. В. Вплив військових дій на банківську систему України: сьогодення та майбутнє	32
ПЕТРИЧКО М. М. Розвиток органів адміністрування в Україні	35
ПЕТРИЧКО М. М., ХЛАНТА В. В. До питання податків в умовах воєнного стану	38
РУЩИШИН Н. М., МУТЯН І. Є. Капітальне інвестування в Україні: джерела фінансування та проблеми здійснення	40
СКУБА А. М. Проблеми сучасного страхового ринку та шляхи модернізації	42
ЧАЙКОВСЬКА М. П., СТОЯНОВ В. М. Напрямки впливу ефективного ризик-менеджменту на фінансову стійкість банківської системи	45
ЧУЙ І. Р., ГОЛДАК С. М., ДУМА О. І. Економіко-математичне моделювання рівня податкової безпеки	48

Секція 2. Концептуальні засади формування менеджменту і маркетингу в умовах кризової економіки

БОРА Н. Ю. Комерційна діяльність торговельного підприємства в умовах маркетингової орієнтації	52
БАБІЧ В. В., МАКСИМЕНКО Д. В. Економічний аналіз в системі управління підприємством	55
ВЛАСЮК Н. І. Переваги застосування програмно-цільового планування розвитку територій	57
ІРТИЩЕВА І. О., РОМАНЕНКО С. С. Національні особливості організаційно-управлінської системи розвитку спортивно-оздоровчої діяльності	60
КОГУТ В. А. Соціальна відповідальність та зміна контент-стратегії ІТ компаній в LINKEDIN у період російсько-української війни	62
КОЗИК І. М. Структурні перетворення в умовах становлення постіндустріальної економіки: світовий досвід	64
ЛИЗАНЕЦЬ А. Г. Управління економічною стійкістю підприємства	66
ЛІБА Н. С. Світовий досвід реалізації регіональної промислової політики	70
НЕЧИТАЙЛО В. В. Виклики для фермерських господарств у воєнний період	73
ОБЦЬКИЙ А. А. Маркетингова політика в умовах кризової економіки як інструмент підтримки капіталізації підприємств	74

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

4. Постанови Національного банку № 142 від 29.11.2019, № 60 від 25.06.2021
5. Офіційний сайт національного банку України <https://bank.gov.ua>

УДК 657

В. М. ГОЛОВАЧКО
Мукачівський державний університет
В. В. ГОЛОВАЧКО
Ужгородський національний університет

ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ СИСТЕМИ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ

Безготівкові розрахунки в своїй цілісній сукупності формують певну систему. Система безготівкових розрахунків є складовою загальної національної грошової системи. В ході становлення ринкових відносин і відповідної трансформації грошової сфери економіки посилюється значення і роль безготівкових розрахунків як важливого самостійного і відособленого об'єкта економічних відносин, а відповідно й окремого предмета дослідження економічної науки.

Завдання економічної науки полягає в тому, щоб науково відображаючи й обґрунтовуючи практику безготівкових розрахунків, одночасно впливати на неї, виробляти правильні прикладні рекомендації щодо вдосконалення і раціональної зміни системи безготівкових розрахунків.

Дослідженням даного питання займалися вчені-науковці: Є. Алісов, Л. Воронова, О. Орлюк, вчені-цивілісти – О. Дзера, Р. Мінченко, І. Безклубий, а також деякі українські вчені: В. Міщенко, А. Мороз, М. Савлук.

Оскільки безготівкові розрахунки мають вирішальне значення у здійсненні народногосподарського обороту, необхідний контроль за станом розрахунків, законністю проведення грошових операцій, правильним оформленням розрахункових документів та вчасністю їх проходження.

Система безготівкових розрахунків включає: класифікацію розрахунків; організацію розрахунків; форми відповідних документів; взаємовідносини платників з банками.

Безготівкові розрахунки за складом учасників поділяють на: міжгосподарські та міжбанківські, які обслуговують, відповідно, відносини між клієнтами банків та між банками.

Залежно від місця проведення безготівкових розрахунків виділяють:

– внутрішньодержавні (внутрішньоміські, що здійснюються в межах одного населеного пункту, і міжміські – за межами цього пункту);

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

– міждержавні розрахунки (між господарськими суб'єктами, які знаходяться на територіях різних держав).

За об'єктами розрахунків, тобто залежно від призначення платежу, безготівкові розрахунки поділяють на дві групи:

– розрахунки за товарними операціями – пов'язані з реалізацією продукції, виконанням робіт, наданням послуг. Вони становлять переважну частину всього грошового обороту в державі й обслуговують поточну фінансово-господарську діяльність підприємств.

– розрахунки за нетоварними операціями – пов'язані з фінансовими операціями: з кредитною системою, з бюджетами різних рівнів, зі сплатою фінансових санкцій. Ці розрахунки здійснюються після реалізації продукції, тобто за результатами завершення кругообігу коштів підприємства.

Безготівкові розрахунки залежно від гарантії платежу є:

– гарантовані, тобто такі, що забезпечують гарантію платежу за рахунок депонування грошових засобів;

– негарантовані, тобто такі, за яких платіж не гарантується.

Залежно від способу реалізації продукції безготівкові розрахунки можуть бути:

– прямі – здійснюються безпосередньо між постачальником і покупцем;

– транзитні – здійснюються за наявності проміжних структур (ланок).

На сьогодні всі безготівкові розрахунки здійснюються на основі міжнародних і національних електронних платіжних систем, створених переважно центральними банками. У багатьох країнах створені й широко використовуються також національні системи масових електронних платежів, аналогом якої в Україні є НСМЕП.

В системі юридичних і економічних наук виділяється таке поняття, як спосіб безготівкових розрахунків.

Спосіб безготівкових розрахунків у широкому розумінні – це економічно і фінансово обумовлений порядок здійснення грошових відносин між постачальником (продавцем) і платником (покупцем). Спосіб розрахунків визначається конкретними умовами виконання господарськими суб'єктами своїх грошових зобов'язань один перед одним. Різні форми економічної організації сфери грошового обороту зумовлюють і різні способи платежу за продукцію.

Спосіб платежу у вузькому розумінні характеризує порядок списання коштів з рахунків платників.

У сучасних умовах досить чітко проявились основні проблеми подальшого розвитку системи безготівкових розрахунків у народному господарстві України. Серед них:

– оптимізація форм і способів безготівкових розрахунків, їх організації;

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

- вибір найраціональніших у певних економічних умовах форм розрахунків, які б давали найбільший ефект;
- проблема оптимізації в широкому розумінні зачіпає всі складові системи безготівкових розрахунків;
- інтенсифікація і прискорення розрахунків;
- чим швидше обертаються гроші і здійснюються платежі, тим більше можливостей для одержання вищих доходів і прибутків;
- неплатежі – це справжній «тромб» кризової економіки;
- зекономлені внаслідок прискорення розрахунків кошти можуть додатково спрямовуватися у сферу виробництва;
- підвищення самостійності господарських суб'єктів за умови досконалої організації і здійснення безготівкових розрахунків у господарському обороті;
- грошова відповідальність підприємств за недоодержання грошових коштів після відправлення товарів чи надання послуг вимагає, щоб ці ж підприємства мали право вільно діяти в сфері безготівкового обігу;
- постійний пошук нових механізмів організації безготівкових розрахунків, які б дозволяли на економічній основі подолати кризові явища і процеси в грошовій сфері.

Нормалізація системи безготівкових розрахунків сприятиме становленню нормальних ринкових відносин. Проблема органічного зв'язку системи безготівкових розрахунків з ринковим середовищем, що формуються у вітчизняному народному господарстві, набуває сьогодні особливої актуальності.

Отже, система безготівкових розрахунків має бути найтіснішим чином пов'язана з реальним товарним оборотом. Тільки за такої умови забезпечуватиметься безперебійний кругообіг коштів господарських суб'єктів і, як результат, розвиватиметься та якісно вдосконалюватиметься виробництво.

Список використаних джерел

1. Внутрішньобанківські платіжні системи. URL: <https://bank.gov.ua/payments/paymentsystems>.
2. Гончарук М.О. Комп'ютеризація бухгалтерського обліку безготівкових розрахунків. / М. О. Гончарук // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – Вип. 2 (23). – С.47-51.
3. Письменна Л. Проблеми та шляхи вдосконалення обслуговування банківського платіжного обороту населення / Л. Письменна, Н. Вознюк // Вісник НБУ. – 2008. – С.56-58
4. Чайковський Я. І. Організація платіжних операцій банків : навчальний посібник. / Я. І. Чайковський. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 232 с.

НЕОБХІДНІСТЬ СТРАХОВОГО ЗАХИСТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В перекладі з латинської страхування означає «безтурботний», що відображає основну ідею захисту, спокою і застереження. Страхування є як такою невід'ємною ознакою людського життя. Кожен потребує захисту в житті чи то фізичного чи морального. Перші витoki страхування були зароджені ще у Стародавньому Римі, тут велике значення надавали похоронним процесіям, римляни накопичували гроші у так званих колегіях, спілках. Також був цільовий гарант на те, що особа яка зазначена в заповіті і лише вона мала право розпоряджатися цими коштами в рамках похоронної процесії. В подальшому розвитку цивілізації, страхування теж зазнавало змін але хороших і продуктивних змін, з'явилися нові галузі страхування вогневе страхування, майнове страхування, страхування фізичне (захист, охорона). Це якщо коротко про основні витoki страхування.

В XXI ст. страхування не є новиною, всі про це знають і практично, всі цим користуються. Ми живемо в такий час, що людина потребує захисту практично в усьому, починаючи природними катаклізмами, закінчуючи медичним страхуванням [1].

Так в США найбільш розвиненим є майнове страхування, воно займає друге місце після автомобільного страхування. Постає питання чому? А тому що природні катаклізми (землетруси, пожежі, смерчі, повені) дуже часто завдають шкоди людству, тому люди й страхують своє майно, так в 2018 році стихійні лиха завдали шкоди на суму \$160 млрд, а понад \$60 млрд покрило страхування, страховики компенсували 68% збитків. Чому майнове страхування займає лише друге місце? А тому що автомобільне страхування (car insurance) є обов'язковим в переважній більшості штатів США. Незастрахований автомобіль у них просто не буде зареєстрований [2].

Страхування в Україні виникло ще за часів чумацтва, коли не було залізниць. Якщо під час подорожі в якогось-чумака, гинув віл чи ламався дерев'яний віз, то зусиллями всього гурту потерпілому купували потрібні засоби пересування, причому до попередньої сплати регулярних внесків на створення й поповнення резервного фонду вдавалися нечасто. І це мало сенс. Адже перевозити гроші було безпечніше, коли вони були розосереджені по багатьох індивідуальних гаманцях.

Страхування в сучасній Україні можна сказати виникло в 1993 р., був прийнятий акт Декретом Кабінету Міністрів «Про страхування» і було створено державну структуру у сфері регулювання страхового ринку – Укрстрахнагляд. Згідно з Законом України «Про страхування» на сучасному етапі в Україні наявні 2 форми страхування: добровільна та

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>